

حقوق رسانه

نوشته

پیتراگری و جوساندرز

ترجمه

حمیدرضا ملک محمدی

دانشیار دانشگاه تهران

سرشناسه: کاری، پیتر Carey, Peter
 عنوان و پدیدآور: حقوق رسانه / نوشته پیتر کری و جو ساندرز
 ترجمه حمیدرضا ملک محمدی
 مشخصات نشر: تهران: میزان، ۱۳۸۶
 مشخصات ظاهری: ۳۳۶ ص
 فروست: نشر میزان، ۲۴۹
 شابک: ۹۶۴-۵۱۱-۰۴۹-۱
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 یادداشت: عنوان اصلی: Media law, 2nd ed
 موضوع: رسانه‌های گروهی - قوانین و مقررات - انگلستان
 شناسه افزوده: ساندرز، جو
 شناسه افزوده: Sanders, Jo
 شناسه افزوده: ملک محمدی، حمیدرضا، ۱۳۴۲ - مترجم
 رده بندی کنگره: ۱۳۸۶ ج ۷ / کی / KD۲۸۷۰
 رده بندی دیویی: ۳۴۴/۴۱۰۹۹
 شماره کتابخانه ملی: ۱۰۳۸۷۸۰۰

۲۵۰

نشر میزان

حقوق رسانه‌ها

کاری پیتر و جو ساندرز

ترجمه: دکتر حمیدرضا ملک محمدی

چاپ اول: بهار ۱۳۸۶

شمار: ۲۰۱۰ نسخه

قیمت: ۴۷۰۰ تومان

شابک: ۹۶۴-۵۱۱-۰۴۹-۱

فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خ فخر رازی، پلاک ۸، تلفن ۶۶۴۶۷۷۷۰

واحد پخش و فروش: خیابان سمیه، بین مفتح و فرصت، پلاک ۱۴، تلفن ۸۱۳۴۹۵۲۹-۳۱

دفتر مرکزی: خیابان ایرانشهر جنوبی، جنب مسجدجلیلی، پلاک ۳۴، واحد ۶، تلفن ۸۸۳۰۶۲۰۲

فهرست مطالب

۱۷	.....	مقدمه نویسندگان
۱۹	.....	مقدمه مترجم
۲۱	.....	فصل ۱ - مقدمه‌ای بر حقوق
۲۱	.....	منابع حقوق
۲۲	.....	پارلمان
۲۲	.....	مصوبات مجلس
۲۳	.....	قانون‌گذاری به نمایندگی
۲۴	.....	حاکمیت پارلمان
۲۵	.....	قضات
۲۷	.....	منابع اروپایی
۲۷	.....	اتحادیه اروپا
۳۱	.....	کنوانسیون اروپایی حقوق بشر
۳۲	.....	دادگاه‌ها
۳۳	.....	دادگاه‌های مدنی
۳۶	.....	دادگاه بخش
۳۶	.....	دیوان عالی
۳۹	.....	دادگاه استیناف (بخش مدنی)
۳۹	.....	مجلس اعیان

۴۰	..... دادگاه‌های کیفری
۴۲	..... دادگاه صلح
۴۴	..... دادگاه سلطنتی
۴۴	..... دادگاه استیناف (بخش کیفری)
۴۵	..... مجلس اعیان
۴۵	..... دادگاه‌های اروپایی
۴۵	..... دیوان دادگستری اروپا
۴۷	..... دادگاه اروپایی حقوق بشر
۴۸	..... اقدام قانونی
۴۸	..... اقدام مدنی
۴۹	..... قرارداد
۵۰	..... شبه جرم
۵۲	..... اقدام جزایی
۵۳	..... شکل جریان دادرسی
۵۴	..... آغاز جریان دادرسی
۵۵	..... دادرسی کمیته‌ای
۵۶	..... شکل دادرسی
۵۷	..... جرایم توأم با کیفرخواست
۵۷	..... دادرسی کیفری
۵۸	..... تعیین مجازات
۵۸	..... مرگ
۵۸	..... حبس
۶۰	..... جرایم کیفری - فرایند دادرسی
۶۱	..... بازپروری انضباطی اجتماعی
۶۱	..... مجازات انضباطی اجتماعی
۶۲	..... جریمه
۶۲	..... امتیازات منفی / محرومیت از رانندگی

۶۲	بخشودگی مطلق یا مشروط
۶۲	وکلا
۶۳	وکلائی دعاوی
۶۴	مشاوران حقوقی
۶۵	کارگشایان حقوقی
۶۵	نرد مهرداد
۶۶	دادسرا (اداره پیگرد سلطنتی)
۶۷	دادستان
۶۷	دادستان کل

فصل ۲- شهرت و اعتبار

۶۹	شهرت و اعتبار
۶۹	افتراء
۷۰	تعریف
۷۲	تهمت یا اهانت
۷۴	انتشار
۷۵	افترا آمیز بودن واژه‌ها
۷۶	تعبیر
۸۰	واژه‌ها باید به فرد خواهان ارجاع داده شده باشند
۸۲	افترا در مورد یک "طبقه"
۸۳	افترا نسبت به یک مجموعه
۸۴	دفاعیات
۸۴	توجیه
۸۵	شواهد توجیه
۸۷	ظهور غرض ورزی
۸۸	تفسیر منصفانه
۸۹	عقیده‌ای بر پایه حقیقت

۹۰	منافع عمومی
۹۱	غرض ورزی
۹۲	برتری مطلق
۹۲	مذاکرات مجلس
۹۳	گزارش در خصوص مذاکرات مجلس
۹۴	گفت و گوهای قضایی
۹۴	گزارش های مربوط به گفت و گوهای قضایی
۹۵	برتری مقید
۹۵	گزارش های مذاکرات
۹۶	وضع برتری قانونی برای گزارش ها بر اساس قانون افتراء مصوب ۱۹۹۶
۹۸	برتری حقوق عرفی برای گزارش ها
۹۸	وظیفه یا منفعت
۱۰۲	غرض ورزی و برتری مقید
۱۰۳	بی گناهی
۱۰۶	جبران خسارت
۱۰۹	رضایت
۱۰۹	رفع خسارت
۱۰۹	وجه خسارت
۱۱۲	حکم منع انتشار
۱۱۴	بحث در دادگاه علنی
۱۱۵	رسیدگی از سوی هیأت منصفه
۱۱۶	اشتباه از روی غرض ورزی و عمد
۱۱۷	تعریف
۱۱۷	بیانات نادرست
۱۱۸	قصد و غرض
۱۱۹	خسارت خاص
۱۲۰	مقایسه افتراء و اشتباه از روی عمد و غرض

۱۲۱	..... کمیسیون شکایات مطبوعاتی
۱۲۲	..... شهرت و اعتبار

فصل ۳- حق مؤلف و حقوق مرتبط با آن

۱۲۴	..... ۱- حق مؤلف
۱۲۵	..... ایجاد اثری دارای حق مؤلف
۱۲۶	..... آثار ادبی، نمایشی، موسیقایی و هنری
۱۲۷	..... ضبط صدا، فیلم‌ها و پخش تلویزیونی و رادیویی
۱۲۹	..... شکل چاپ آثار چاپ شده
۱۳۱	..... اثر عملی
۱۳۲	..... مدت، تألیف، مالکیت
۱۳۳	..... تألیف
۱۳۳	..... مدت زمان حمایت
۱۳۴	..... مشارکت و انتقال
۱۳۵	..... واگذاری
۱۳۶	..... امتیاز
۱۳۸	..... تعدی به حق مؤلف
۱۳۹	..... نسخه‌برداری [کپی‌سازی]
۱۳۹	..... ارائه نسخه‌های اثر به عموم
۱۴۰	..... اجاره و قرض
۱۴۱	..... اجرا، نمایش، و بازی یک اثر در میان عموم
۱۴۱	..... انتقال اثر به عموم از طریق ارتباطاتی
۱۴۱	..... اقتباس
۱۴۱	..... اعمال مجاز
۱۴۲	..... ● برخورد منصفانه
۱۴۲	..... انتقاد یا بازبینی
۱۴۵	..... گزارش از رخداد‌های جاری [حوادث روز]

۱۴۹	● شمول ضمنی
۱۵۲	برخورد منصفانه
۱۵۳	● منافع عمومی
۱۵۴	● انتشار سخترانی‌ها و مصاحبه‌ها
۱۵۵	انواع دیگر دفاعیه‌ها
۱۵۶	۲- حقوق معنوی
۱۵۶	حق شناسایی شدن
۱۵۸	حق ابراز مخالفت با استفاده زیان‌آور از اثر
۱۵۹	حق اسناد نادرست
۱۶۰	حق حریم خصوصی
۱۶۰	۳- حقوق اجراکنندگان
۱۶۲	۴- حقوق اجاره
۱۶۴	فصل ۴- حریم خصوصی و اطلاعات خصوصی و محرمانه
۱۶۵	حقوق بشر
۱۶۶	اطلاعات محرمانه
۱۶۹	سرشت مطالب محرمانه‌ای که باید مورد حفاظت قرار گیرند
۱۷۰	اطلاعات در اختیار عموم
۱۷۲	عکس
۱۷۴	تعهد حفظ اسرار
۱۸۰	استفاده غیر مجاز
۱۸۱	اسرار کمپل
۱۸۴	افشای اطلاعات در راستای منافع عمومی
۱۸۶	حمایت در برابر آزار
۱۸۸	فصل ۵- قباح و زشتی
۱۸۸	قباح و زشتی

۱۸۹	قیاحت از نظر قانونی - تعریف
۱۹۳	انواع جرایم
۱۹۴	انواع دفاعیه‌ها
۱۹۵	کالای عمومی
۱۹۶	بی‌تقصیری در انتشار یا تملک
۱۹۶	بیزاری
۱۹۷	انواع دفاعیه در عرصه حقوق عرفی
۱۹۸	شبکه تلویزیونی با ایستگاه زمینی
۱۹۹	شبکه‌های تلویزیونی ماهواره‌ای
۲۰۰	نمایش بر پرده سینما
۲۰۱	نمایش ویدیویی
۲۰۳	اینترنت
۲۰۴	کودکان

فصل ۶- کینه‌نژادی و کفر

۲۰۸	برانگیختن کینه نژادی
۲۰۸	تعریف
۲۱۰	جرایم
۲۱۱	موضوعات مربوط به رادیو و تلویزیون
۲۱۱	دفاعیه‌ها
۲۱۳	کفر و توهین کفرآمیز

فصل ۷- اهانت به دادگاه

۲۱۶	اهانت به دادگاه با مسئولیت تمام
۲۱۹	خطر جدی ایجاد زیان اساسی
۲۲۴	ده اصل راهنما
۲۲۶	مثال‌هایی از اهانت به دادگاه

۲۲۷	..... دادرسی فعال
۲۲۹	..... انواع دفاعیه برای رسانه‌ها
۲۲۹	..... بی‌گناهی در انتشار یا توزیع
۲۳۱	..... بحث از امور عمومی
۲۳۳	..... انتقادهای اخیر نسبت به جرم اهانت به دادگاه با مسئولیت تمام
۲۳۴	..... اهانت به دادگاه از روی عمد
۲۳۶	..... اوانز به جرم تجاوز، به ده سال حبس محکوم شده بود
۲۳۷	..... اهانت به دادگاه به واسطه انتشار مذكرات هیأت منصفه
۲۴۱	..... فصل ۸- گزارش دادن از امور جاری
۲۴۱	..... گزارش دادن از دادگاه‌ها
۲۴۲	..... حضور در دادگاه‌ها
۲۴۳	..... محدودیت‌های گزارش دادن
۲۴۴	..... کودکان و افراد جوان
۲۴۶	..... کودکان در دادگاه‌های بزرگسالان
۲۴۷	..... جورجین هویت
۲۴۸	..... دادگاه‌های جوانان
۲۴۹	..... تنظیم رفتار ضداجتماعی
۲۵۰	..... دادگاه‌های کیفری بزرگسالان
۲۵۰	..... پیگردهای کمیته‌ای
۲۵۱	..... جرایم جنسی
۲۵۱	..... تجاوز
۲۵۳	..... فریب جدی
۲۵۴	..... جلسات نگاه کلی اولیه
۲۵۵	..... شهود
۲۵۶	..... اهانت به دادگاه
۲۵۹	..... دادگاه‌ها و تلویزیون

۲۵۹	گزارش از مجلس
۲۶۰	اسرار رسمی [دولتی]
۲۶۰	قانون ۱۹۱۱
۲۶۱	قانون ۱۹۸۹
۲۶۳	دفاع براساس یادداشت‌های مشورتی
۲۶۴	حفاظت از منابع اطلاعاتی روزنامه‌نگاران
۲۶۵	قانون اهانت به دادگاه ۱۹۸۱
۲۶۹	قانون ادله کیفری و پلیس ۱۹۸۴
۲۷۱	قانون اسرار رسمی [دولتی] ۱۹۸۹

فصل ۹- اینترنت

۲۷۳	سرشت اینترنت
۲۷۷	ارائه‌کنندگان خدمات اینترنتی
۲۷۷	موتورهای جست‌وجوگر
۲۷۷	پست الکترونیکی
۲۷۸	تابلوی بولتن
۲۷۸	شبکه جهانی وب
۲۷۸	حفاظت از داده‌ها
۲۷۹	حقوق فردی
۲۷۹	تعاریف اولیه
۲۸۲	حقوق بنیادین دستیابی به داده‌ها
۲۸۴	تصمیمات خودکار
۲۸۴	جلوگیری از پردازش (نگاه کلی)
۲۸۴	جلوگیری از پردازش (بازاریابی مستقیم)
۲۸۵	اصلاح، توقف، حذف، امحاء
۲۸۶	جبران خسارت
۲۸۶	اصول حفاظت از داده‌ها

۲۸۷	اصول هشتگانه
۲۹۰	ملاک پردازش قانونمند - برنامه دوم
۲۹۱	داده‌های شخصی حساس
۲۹۳	معافیت برای روزنامه‌نگاری، ادبیات و هنر
۲۹۶	افتراء
۲۹۶	ارائه‌دهندگان خدمات اینترنتی (ISP)
۲۹۹	بایگانی‌های الکترونیکی «روی خط»
۳۰۰	انتشارات بین‌المللی
۳۰۳	موضوعات مستهجن
۳۰۶	حق مؤلف
۳۰۸	قوانین مربوط به برنامه‌های زاینه‌ای
۳۰۹	حقوق مربوط به پایگاه داده‌ها

۳۱۱	فصل ۱۰ - تلویزیون
۳۱۲	خانواده تلویزیون
۳۱۲	بی‌بی‌سی
۳۱۴	تلویزیون ماهواره‌ای
۳۱۶	تلویزیون کابلی
۳۱۶	تلویزیون دیجیتال
۳۱۷	مقررات تلویزیون
۳۱۷	آوکام (ofcom)
۳۱۹	کمیسیون مستقل تلویزیون
۳۲۰	محتوای برنامه
۳۲۰	مشارکت در برنامه‌سازی
۳۲۲	کمیسیون استانداردهای پخش
۳۲۳	انصاف
۳۲۳	حریم خصوصی

۳۲۵	.....	استانداردها
۳۲۵	.....	شکایت در خصوص انصاف و حریم خصوصی
۳۳۱	.....	شکایات
۳۳۱	.....	بهترین پاپ‌ها
۳۳۲	.....	کیلروی
۳۳۳	.....	تصایر مستهجن موزیکال
۳۳۴	.....	مسابقات جهانی کشتی
۳۳۵	.....	آگهی بازرگانی

مقدمه نویسندگان

صنعت رسانه و ارتباطات، پدیده‌ای است که در سرشت خویش از ضرباهنگی شتابان برخوردار می‌باشد و حقوقی که به تنظیم آن می‌پردازد نیز از این قاعده مستثنی نیست. از چهار سال پیش تاکنون یعنی از زمان انتشار چاپ دوم کتاب حقوق رسانه، تغییراتی مهم در چشم‌اندازهای حقوقی و مقرراتی به وجود آمده است. در طی این مدت، در نتیجه طرح مجموعه‌ای از قضایای راهگشا در مجلس اعیان که ماحصل آن در قضاوت ایشان در خصوص قضیه "کمپل"، جمع شده بود، حقوق مربوط به حریم خصوصی، به شکلی اثر بخش در انگلستان، راه توسعه را پیمود. بنامانی همچون مایکل داگلاس و کاترین زتا - جونز نیز دامنه نیت در اعمالی مانند افشای اسرار را تا عرصه‌هایی جدید گشاندند و در آنجا سخن از حمایت‌هایی با ارزش مادی را که همواره در حوزه استفاده از رسانه‌ها مدنظر بود، بر زبان راندند. تغییرات مهم یاد شده در عرصه افشای اسرار، به معنای وجود فصلی جدید در این ارتباط در چاپ فعلی کتاب است. استفاده از اینترنت نیز رشدی مثال زدنی را دنبال می‌کند و همگام با این پدیده، دادگاه‌ها مجبور به داشتن تأملاتی در خصوص بکارگیری بسیاری از قوانین موجود در رابطه با این وسیله نوین ارتباطی هستند. این مسأله همچنین به ظهور مسایل قضایی برای قضایانی که با ادعای افراد خواهان مبنی بر انتشار مطالب افتراآمیز بر روی سایت‌های اینترنتی از سوی خواننده‌هایی در کشورهای مختلف جهان روبرو هستند، انجامیده است.

در حوزه مقررات، تأسیس دفتر ارتباطات (آوکام) و به دنبال آن، لغو فعالیت‌های نهادهای تنظیمی (مانند کمیسیون مستقل تلویزیون و کمیسیون استانداردهای پخش)، تا

سال‌های سال به مثابه مهم‌ترین پیشرفت تلقی خواهد شد. افزون آن که با لغو نهاد مربوط به لرد مهردار و ایجاد مجموعه‌ای جدید برای رسیدگی به امور حوزه قانون اساسی و ارائه پیشنهادهایی مبنی بر ایجاد یک دیوان عالی برای انگلستان و ولز، تغییراتی بنیادین در نظام حقوقی انگلستان صورت پذیرفته است.

چاپ دوم این کتاب مورد استفاده دانش‌جویان حقوق، مطالعات رسانه‌ای و آنانی که در صنعت رسانه‌ای فعالیت می‌کنند، قرار گرفت. وکلای امور تجاری و رسانه‌ای نیز به شکلی گسترده از مطالب این کتاب بهره‌جسته‌اند. آرزوی ما این است که تمامی دست‌اندرکاران حوزه رسانه شامل روزنامه‌نگاران، سردبیران، تهیه‌کنندگان، نویسندگان، هنرمندان، عکاسان و وکلا، در چاپ جدید و حاضر این کتاب، همچنان مطالب مفید و ارزنده‌ای را بیابند.

پیتر کری، جو ساندرز

لندن، اوت ۲۰۰۴

مقدمه مترجم

انقلاب ارتباطات به عنوان پیامدی بی‌بدیل از فناوری الکترونیکی در عصر حاضر، عرصه رسانه‌ای را چنان در معرض خود قرار داده است که گاه، شتاب زایش و نوزایش مسایل در این عرصه از شتاب پیش‌بینی‌ها هم پیشی می‌گیرد و از این رو، باری جدید اما بس گران را برگرده محققان، نویسندگان و اندیشمندان تحمیل می‌کند. رسانه‌ها که روزی کم‌شمار، نه چندان گوناگون و بر محمل‌هایی ساده، کاری نه بیش از وقایع‌نویسی و وقایع‌گویی را در زمره فعالیت‌های خویش داشتند، امروز چنان بر شانه‌های غول ارتباطات ماهواره‌ای ایستاده‌اند که خود، به موضوعی برای کاویدن و پژوهش مبدل گشته‌اند.

از سوی دیگر این حکایت که دوره‌های جدید، مسایل جدید با خود دارند، ضرورت شناخت عرصه رسانه‌ای، قابلیت‌ها، کاستی‌ها و تعاملات آن با عرصه‌های دیگر را به نیازی بی‌گریز مبدل می‌سازد. در این میان، دانش حقوق در تلاش است که ضمن شناسایی عرصه‌های نوینی که نیازمند تنظیم روابط است، قواعد مربوط به هر حوزه را بیان نموده و در فرایندی رفت و برگشتی از کنش‌ها و واکنش‌ها و بررسی حلقه‌های باز خوردی، مناسب‌ترین، کارآمدترین و اثر بخش‌ترین قواعد را تعیین نماید.

"حقوق رسانه" کتابی است که در چنین فضایی متولد می‌شود. گستردگی رسانه‌ها و دامنه کم‌نظیر فعالیت‌های رسانه‌ای در عصر حاضر، شناخت حقوق متقابل رسانه‌ها، مخاطبان و دولت‌ها را به پدیده‌ای ضروری تبدیل می‌کند. کتاب حاضر با تأکید بر تعاریف دقیق، توضیحات مناسب، مثال‌های خواندنی و بیان تصمیماتی که بیشتر جنبه آموزشی دارند، مجموعه‌ای کوچک اما پر محتوا را برای دانش‌جویان، دانش‌پژوهان و

دست‌اندرکاران امور رسانه‌ای و حقوقی فراهم آورده است تا با مطالعه و ارجاع به آن، ضمن شناخت مسایل خاص بیان شده، بستری را برای بومی‌سازی پدیده‌های مشابه و توسعه اندیشه تکامل‌گرای حقوقی ایجاد نمایند.

حمیدرضا ملک محمدی

www.ketab.ir